

**Projektas**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ**

**NUTARIMAS**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 PAPILDYMO 31<sup>1</sup>  
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-P-3329**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. gegužės 8 d. sprendimo Nr. SV-S-1217 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.9 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 papildymo 31<sup>1</sup> straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-P-3329 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – įtvirtinti ugdymosi šeimoje galimybę ir suteikti daugiau galimybių mokiniui pagal gebėjimus ir individualius poreikius rinktis mokymosi formą, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 34 dalyje nustatyta, kad švietimo teikėjas yra mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (įstaiga, įmonė, organizacija, taip pat valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jų padaliniai, įsteigti Lietuvoje, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti švietimą, o 45 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad švietimo santykiai tarp mokinio ir švietimo teikėjo įforminami mokymo sutartimi. Įstatymo projekto 1 straipsniu pildomo Įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad vaikas pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas gali ugdytis šeimoje, tėvams (globėjams, rūpintojams) su pasirinkta mokykla abipusiu sutarimu pasirašius mokymo sutartį. Sudarius mokymo sutartį su mokykla, švietimo teikėju taptų mokykla, kuri ir būtų atsakinga už vaikų ugdymą, todėl įtvirtinus šią Įstatymo projekto nuostatą nebūtų pasiektas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas Įstatymo projekto tikslas – įtvirtinti ugdymosi šeimoje galimybę <...>.

2. Įstatymo 45 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad mokymo sutartį už vaiką iki 14 metų jo vardu sudaro tėvai (globėjai), veikdami išimtinai vaiko interesais, o vaikas nuo 14 iki 18 metų mokymo sutartį sudaro turėdamas tėvų (rūpintojų) rašytinį sutikimą. Įstatymo projekto 1 straipsniu

pildomo Įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad tėvai (globėjai, rūpintojai) pasirašo mokymo sutartį su mokykla. Šios nuostatos nederą su Įstatymo 45 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis ir prieštarauja Civilinio kodekso 2.8 straipsnio 1 dalies nuostatomis – nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų sandorius sudaro turėdami tėvų arba globėjų sutikimą. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad tėvai, kiti vaiko atstovai pagal įstatymą, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo vadovautis geriausių vaiko interesų prioriteto principu, tai yra priimant sprendimus ar imantis bet kokių veiksmų, susijusių su vaiku, svarbiausia – geriausi vaiko interesai. Šis principas taikomas, remiantis konkrečia individualaus vaiko situacija, vertinant ir nustatant, kas naudingiausia vaikui artimiausiu metu ir ateityje. Įstatymo projekte nesudarytos prielaidos tinkamai užtikrinti vaiko teisių bei interesų apsaugą, nes nenustatyta, kad tėvai (globėjai, rūpintojai), priimdami sprendimą dėl vaikų ugdymosi šeimoje, turėtų atsižvelgti į vaiko nuomonę, nenustatyti reikalavimai tėvams (globėjams, rūpintojams), siekiantiems vaikus ugdyti šeimoje, jų teisės, pareigos, tėvų (globėjų, rūpintojų) prisiimtų įsipareigojimų vykdymo priežiūros mechanizmai ir priemonės už jų nevykdymą. Be to, Įstatymo projekte nenustatytos esminės vaiko ugdymosi šeimoje sąlygos, kurioms esant būtų leidžiama ugdyti vaiką šeimoje, jų vertinimo kriterijai.

3. Įstatymo projekto 1 straipsniu papildomo įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 1 dalyje siūloma įteisinti ugdymosi šeimoje formą, tačiau Įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje yra apibrėžta tik mokymosi formos sąvoka. Be to, Įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formas ir mokymo organizavimo pagal mokymosi formas tvarkos aprašus tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Šios nuostatos tarpusavyje nederą.

4. Įstatymo projekto 1 straipsniu papildomo Įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad, prieš sudarydama sutartį dėl vaiko ugdymosi šeimoje, mokykla turi teisę patikrinti ugdymosi šeimoje sąlygas bei įvertinti vaiko raidos ir žinių lygį, pasitelkdama reikalingus specialistus. Pagal Įstatymo 45 straipsnio 1 dalį mokykla, nesudariusi mokymo sutarties, neturi švietimo santykių, todėl netikslinga Įstatymo projekte įtvirtinti teisę mokyklai tikrinti ugdymosi šeimoje sąlygas bei įvertinti vaiko raidos ir žinių lygį. Be to, siūloma nuostata, kad prieš sudarant sutartį dėl ugdymosi šeimoje mokykla turi teisę įvertinti vaiko raidos ir žinių lygį, būtų diskriminacinė, nes Įstatyme nenustatyta, jog prieš įforminant švietimo santykius tarp mokinio ir švietimo teikėjo turi būti vertinamas vaiko raidos ir žinių lygis. Įstatyme nustatyta, kokio amžiaus vaikai gali pradėti ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą (8 straipsnio 3 dalyje), mokytis pagal pradinio ugdymo programą (9 straipsnio 3 dalyje), koki išsilavinimą įgijusiajam teikiamas pagrindinis išsilavinimas (10 straipsnio 2 dalyje) ir vidurinis išsilavinimas (11 straipsnio 2 dalyje).

5. Įstatymo 70 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog mokinys, kuris mokosi pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, vadovėliais naudojasi nemokamai, o 70 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad mokinių individualiomis mokymo priemonėmis (pratybų sąsiuviniais, rašymo priemonėmis, skaičiuotuvais ir kitomis) aprūpina tėvai (globėjai, rūpintojai). Įstatymo projekto 1 straipsniu papildomo Įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad mokykla vaikus aprūpina mokomąja medžiaga. Ši siūloma nuostata nederą su Įstatymo 70 straipsnio 3 ir 5 dalimis.

6. Įstatymo projekto 1 straipsniu papildomo Įstatymo 31<sup>1</sup> straipsnio 4 dalyje siūlymas nustatyti, kad ugdymosi šeimoje finansavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, yra perteklinis, nes Įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje įteisinta nuostata, jog formaliojo švietimo programoms valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose, išskyrus aukštąsias mokyklas, finansuoti, neformaliojo vaikų švietimo programoms finansuoti iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetų taikomi mokymo lėšų skyrimo klasei (grupei) ir (arba) vienam mokiniui principai ir mokymo lėšos, skiriamos iš valstybės biudžeto lėšų, apskaičiuojamos, paskirstomos ir naudojamos pagal Vyriausybės patvirtintus tvarkos aprašus.

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras